

หลักสูตรอบรมให้ความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต
จำนวน 6 ชั่วโมง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

กิจกรรม

- ☐ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ☐ เพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
☒ การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
☐ การเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

ความเป็นมาของหลักสูตร

“เศรษฐกิจพอเพียง”เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมานับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและถูกพูดถึงอย่างชัดเจน ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เมื่อภายหลังเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ การจะดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้นั้นต้องเริ่มที่ตัวเราสามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดให้หันมาพึ่งตนเองให้ได้ วิธีการคือต้องวิเคราะห์ข้อมูลตนเองก่อนว่า อยู่ภายใต้ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผลการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และที่สำคัญต้องมีความรู้คู่คุณธรรมด้วย นั้นหมายถึงว่าการดำเนินชีวิตตามกรอบแนวคิดที่ตัวเองเป็นผู้กำหนด ได้แก่ การประกอบอาชีพที่สุจริตไม่เบียดเบียนผู้อื่น และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เริ่มได้ที่ตัวบุคคล และค่อย ๆ ขยายผลไปสู่ชุมชน จากชุมชนไปสู่ประเทศชาติ และในที่สุดประชาชนในประเทศไทยก็จะสามารถก้าวพ้นภาวะวิกฤตินี้ไปได้ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พัฒนาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อที่จะให้พสกนิกรชาวไทยได้เข้าถึงทางสายกลางของชีวิตและเพื่อคงไว้ซึ่งทฤษฎีของการพัฒนาที่ยั่งยืน ทฤษฎีนี้เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตซึ่งอยู่ระหว่าง สังคมระดับท้องถิ่นและตลอดจนถึงระดับสากล

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เป็นหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เป็นหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อให้ประชาชนนำความรู้ที่รับจากการฝึกอบรมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

รวม 6 ชั่วโมง แบ่งเป็น

ภาคทฤษฎี	จำนวน	4	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	จำนวน	2	ชั่วโมง

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. การบรรยาย
2. การสาธิต/ฝึกปฏิบัติ

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ใบงาน
3. สื่อออนไลน์ youtube

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้
 - 1) ภาคทฤษฎี ระหว่างเรียน หลังเรียน จบหลักสูตร
 - 2) ภาคปฏิบัติ
2. การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน ได้ผลงานที่มีคุณภาพ

เงื่อนไขการผ่านการอบรม

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

หลักฐานการผ่านการอบรม

1. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
2. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา

โครงสร้างหลักสูตรอบรมให้ความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 6 ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียน	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	เรื่องที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องที่ 2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข/ความรู้เรื่อง โคกหนองนาโมเดล	1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. วิทยากรบรรยายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข/ความรู้เรื่อง โคกหนองนาโมเดล 3. ผู้เข้ารับการอบรมและวิทยากรร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น 4. ผู้เข้ารับการอบรมสรุปความรู้	3 ชม.	-
2	ความรู้เกี่ยวกับ - การทำน้ำหมักปุ๋ยหมัก จุลินทรีย์ สังเคราะห์แสง - การขยายพันธุ์พืช - ด้านการแปรรูปผลผลิต	เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ - การทำน้ำหมักปุ๋ยหมัก จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง - การขยายพันธุ์พืช - ด้านการแปรรูปผลผลิต	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ - การทำน้ำหมัก ปุ๋ยหมัก จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง - การขยายพันธุ์พืช - ด้านการแปรรูปผลผลิต	วิทยากรให้ความรู้และลงมือปฏิบัติ - การทำน้ำหมัก ปุ๋ยหมัก จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง - การขยายพันธุ์พืช - ด้านการแปรรูปผลผลิต	-	2 ชม.

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการ เรียน	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
3	การวัดผล ประเมินผล	1. สามารถสรุป ขั้นตอนและเทคนิค การทำงาน 2. เพื่อประเมิน ความพึงพอใจใน การจัดการเรียน การสอน	การสรุปขั้นตอนและ เทคนิคการทำงานได้ ครบทุกขั้นตอน	1. ใบงาน/ชิ้นงาน 2. วิเคราะห์ให้ผู้เรียน ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจ	-	1 ชม.
จำนวนชั่วโมงทั้งสิ้น					3ชม.	3ชม.

 ลงชื่อ.....ผู้จัดทำหลักสูตร
 (นางสาวสุตาภัทร ทุมทอง)
 ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

 ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร
 (นางสาวมัทิกา การงานดี)
 ครูชำนาญการ

 ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร
 (นางสำลี ธีราวุธ)
 ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชุมพลบุรี

ใบความรู้

เรื่องที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงปรับปรุงพระราชทานเป็นที่มาของนิยาม “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วย ความ “พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” บนเงื่อนไข “ความรู้” และ “คุณธรรม” ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียงและประหยัด ตามกำลังของเงินของบุคคลนั้น โดยปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน และถ้ามีเงินเหลือ ก็แบ่งเก็บออมไว้บางส่วน ช่วยเหลือผู้อื่นบางส่วน และอาจจะใช้จ่ายมาเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน สาเหตุที่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ได้ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในขณะนี้ เพราะสภาพการดำรงชีวิตของสังคมทุนนิยมในปัจจุบันได้ถูกปลูกฝัง สร้าง หรือ กระตุ้น ให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัว ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น การบริโภคเกินตัว ความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวຍความงาม การแต่งตัวตามแฟชั่น การพนันหรือเสี่ยงโชค เป็นต้น จนทำให้ไม่มีเงินเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ส่งผลให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน เกิดเป็นวงจรที่บุคคลหนึ่งไม่สามารถหลุดออกมาได้ ถ้าไม่เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิต

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตรงกับหลักธรรม สัปปุริสธรรม 7

1. (ความพอประมาณ)

มัตตัญญูตา เป็นผู้รู้จักประมาณ

อัตตัญญูตา เป็นผู้รู้จักตน

2. (ความมีเหตุผล)

ธัมมัญญูตา เป็นผู้รู้จักเหตุ

อิตถัญญูตา เป็นผู้รู้จักผล

3. (การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว)

กาลัญญูตา เป็นผู้รู้จักกาล

ปริสสัญญูตา เป็นผู้รู้จักบริษัท ชุมชน

ปุคคัลลัญญูตา หรือ ปุคคัลปโรปรัญญูตา เป็นผู้รู้จักบุคคล

“เศรษฐกิจพอเพียง” (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดรวมถึงการพัฒนาและบริหารประเทศ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ทางสายกลาง คำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา
2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน
3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้
 - 3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
 - 3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
 - 3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล
4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน
 - 4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
 - 4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

เรื่องที่ 2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข/ความรู้เรื่อง โคกหนองนาโมเดล

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง

ห่วง 1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ห่วง 2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมี เหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่าง รอบคอบ

ห่วง 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้าน ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 เงื่อนไข

1. เงื่อนไข ความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความ รอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้น ปฏิบัติ

2. เงื่อนไข คุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ส่วนคำถามที่ว่า 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ คืออะไร

เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร 3 ห่วง 2 เงื่อนไข สมดุล 4 มิติ

สมดุล 4 มิติ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม (กิจ ล้อม สัง วัฒนธรรม)

ขอบคุณที่มา : <https://project561.wordpress.com/>

“โคก หนอง นา” เป็นต้นแบบที่นำมาใช้บริหารจัดการน้ำและพื้นที่การเกษตร ผสมผสานกับภูมิปัญญาพื้นบ้าน โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนต่าง ๆ เช่น พื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัย พื้นที่สำหรับแหล่งน้ำ พื้นที่สำหรับเพาะปลูก พื้นที่สำหรับเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ การแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วน ๆ นี้อาจจะแตกต่างกันไปตามความต้องการของเจ้าของพื้นที่ และความเหมาะสมของสภาพภูมิศาสตร์และสังคมนั้น ๆ และเพื่อให้ง่ายในการอธิบายให้คนทั่วไปเข้าใจแนวคิด หลักการของวิธีการบริหารจัดการน้ำและพื้นที่การเกษตรนี้ จึงเรียกต้นแบบนี้ว่า “โคก หนอง นา โมเดล” โดยที่มาที่ไปของคำว่า มาจากส่วนหลัก ๆ ที่ประกอบกันในพื้นที่ ดังนี้

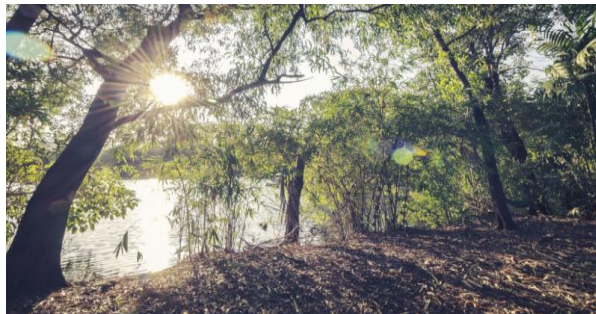
โคก

โคก ในที่นี้หมายถึงพื้นที่เพาะปลูก สร้างที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชพันธุ์ต่าง ๆ

หนอง

หนอง หมายถึงแหล่งน้ำในพื้นที่ ทั้งแหล่งน้ำที่ขุดขึ้นมาใหม่ หรืออาจจะเป็นแหล่งน้ำเก่าที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ รวมไปถึงคู คลอง ร่องน้ำต่าง ๆ ก็ถือว่าเป็นแหล่งน้ำเช่นกัน นอกจากหนองจะเป็นแหล่งน้ำไว้ใช้ในพื้นที่แล้วก็สามารถใช้เลี้ยงสัตว์น้ำได้อีกด้วย

นา

นา หมายถึงพื้นที่ทำนา เพราะอาหารหลักของคนไทยก็คือข้าว ไม่ว่าจะเป็นข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ฯลฯ

โคก หนอง นา โมเดล จึงเป็นคำที่ทำให้เห็นภาพถึงพื้นที่ ที่ประกอบไปด้วยการเพาะปลูกพืช มีแหล่งน้ำในพื้นที่สำหรับใช้อุปโภคบริโภค และที่อยู่อาศัย แต่อย่างไรก็ตาม ส่วนประกอบต่าง ๆ ในพื้นที่อาจจะแตกต่างกันไปตามความต้องการของเจ้าของพื้นที่ เช่น บางคนอาจจะไม่ได้ต้องการเลี้ยงสัตว์ หรือบางคนอาจจะไม่ได้มีแหล่งน้ำ บางคนอาจจะไม่ได้ต้องการทำนา และอาจจะแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่นั้น ๆ ก็ได้ นอกจาก โคก หนอง และนาแล้ว ยังมีส่วนประกอบอื่น ๆ ที่เป็นรายละเอียดของโมเดลนี้อีก เช่น คลองไส้ไก่ ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง หลุมขนมครก ฝาย

โคก หนอง นา โมเดล สามารถบริหารจัดการน้ำได้อย่างไร

น้ำฝนที่ตกลงมาในทุก ๆ ปีช่วงหน้าฝน ถือว่าเป็นแหล่งน้ำที่มีค่ามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่ไม่ใช่ลุ่มน้ำ เช่น ภาคอีสาน หรือภาคเหนือที่เป็นพื้นที่เนินเขา หลายพื้นที่ที่ทำการเกษตร ไม่ได้อยู่ใกล้แหล่งน้ำสาธารณะ แม่น้ำ หรือคลอง ที่จะสามารถเอาน้ำมาใช้ในพื้นที่ของตัวเองได้ และต่อให้มีแหล่งน้ำสาธารณะ ก็ไม่สามารถเอาน้ำมาใช้ได้ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะหลายพื้นที่ที่เป็นที่ดอนหรือเนินเขา

ดังนั้น จึงมองว่าแหล่งน้ำนอกพื้นที่ของเราเป็นปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ ไม่สามารถจะไปจัดการอะไรได้มากนัก เพราะเป็นพื้นที่สาธารณะที่ใช้ร่วมกันของคนทุกคน แต่ถ้าเรามีแหล่งน้ำในพื้นที่ตัวเอง เป็นของตัวเอง สามารถบริหารจัดการได้เต็มที่ ก็จะสามารถคาดการณ์หรือประมาณการน้ำที่มีอยู่ เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการในพื้นที่ของเราเองได้ไม่ยาก หรืออาจจะช่วยให้เราวางแผนการปลูกพืชเพื่อให้เหมาะสมกับน้ำที่มีได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น จึงต้องกักเก็บน้ำฝนที่ตกลงมาในพื้นที่ให้ได้มากที่สุด เพื่อที่จะได้นำมาใช้ในช่วง 7 เดือนที่เป็นหน้าร้อนและหนาว การกักเก็บน้ำของโคก หนอง นา โมเดลมี 3 วิธี คือ

เก็บน้ำไว้ในโคก

โดยการปลูกป่า เมื่อฝนตกลงมาน้ำฝนจะถูกชะลอไม่ให้ไหลซาลง จึงมีเวลาที่จะซึมลงไปในดินมากขึ้น รากของต้นไม้จะช่วยอุ้มน้ำไว้ในดิน และในพื้นที่ควรที่จะปลูกพืชให้หลายหลายเพื่อสร้างความหลากหลายของระบบราก

เก็บน้ำไว้ในหนอง

ก็เหมือนกับการกักเก็บน้ำในแหล่งน้ำทั่วไป ในกรณีที่เป็นแหล่งน้ำขุดขึ้นมาใหม่ต้องมีการคำนวณปริมาตรน้ำที่สามารถเก็บได้ในหนองเพื่อให้พอใช้งาน โดยขุดให้หนองหรือสระน้ำมีรูปร่างอิสระ คดโค้งเลียนแบบธรรมชาติ เพื่อเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกริมน้ำ และขุดให้มีความลึกหลายระดับเพื่อเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตได้

เก็บไว้ในนา

โดยยกคันนาให้สูงและกว้าง สามารถเก็บน้ำไว้มากที่สุด เป็นแหล่งอาศัยของสิ่งมีชีวิต นอกจากนี้เรายังสามารถปลูกพืชผักไว้บนคันนาได้อีกด้วย

โคก หนอง นา เหมาะกับใคร และพื้นที่แบบไหน

โคก หนอง นา โมเดล เป็นหลักการพื้นฐาน ที่สามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกคนทุกพื้นที่ แต่จะต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้อง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งหมดนี้เป็นหลักการและที่มาที่ไปของโคก หนอง นา โมเดล ที่จะใช้เป็นตัวช่วยในการบริหารจัดการน้ำและพื้นที่การเกษตร เพื่อลดความเสี่ยงด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาเรื่องน้ำ ปัญหาการเพาะปลูก และช่วยให้บริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

เมื่อได้ทำความเข้าใจโคก หนอง นา โมเดลนี้กันแล้ว ถ้าอยากจะปรับพื้นที่ของเราโดยใช้แนวคิดของ โคกหนอง นา โมเดล ขั้นตอนต่อไปคือต้องมีการออกแบบ โคก หนอง นา โมเดล กันก่อน ซึ่งหลักการออกแบบพื้นที่นี้จะอยู่บนพื้นฐานของการออกแบบภูมิทัศน์ (Landscape Design) ถ้ามีความรู้ความเข้าใจเรื่องภูมิทัศน์พื้นฐานและการทำเกษตรมาบ้างก็สามารถออกแบบ โคก หนอง นา โมเดลได้ไม่ยากเลย

ขอบคุณที่มา : <https://district.cdd.go.th/plapak>

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนตอบคำถาม ๆ ต่อไปนี้

1. จงอธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงบอกประโยชน์ โคลก หนอง นา โมเดล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. จงอธิบายว่าผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ-สกุล.....

แบบประเมินผลงาน
หลักสูตรอบรมให้ความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต

ชื่อ-นามสกุล.....

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพผลงาน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17-20	ดีมาก
13-16	ดี
9-12	ปานกลาง
5-8	ปรับปรุง

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน (ดูเกณฑ์การให้คะแนน)

ประเด็นที่ประเมิน	วิทยากร/ผู้ประเมิน				หมายเหตุ
	เกณฑ์คะแนน				
คะแนน	4	3	2	1	
1.ผลงานตรงกับจุดประสงค์					
2.ผลงานมีความถูกต้องสมบูรณ์แข็งแรงคงทน					
3.ผลงานมีความคิดสร้างสรรค์					
4.วัสดุที่ใช้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม					
5.ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด					
รวม					
รวมทุกรายการ					
เฉลี่ย					

ผู้ประเมิน.....วิทยากร
()

สรุบบแบบประเมินผลงาน
 หลักสูตรอบรมให้ความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
 สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต
 (จำนวน 6 ชั่วโมง)

ที่	ชื่อ-สกุล	รวมคะแนน 5 ด้าน (20 คะแนน)	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					

ผู้ประเมิน.....วิทยากร
 ()

แบบประเมินความพึงพอใจ

หลักสูตร/โครงการ หลักสูตรอบรมให้ความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต

ระหว่างวันที่

สถานที่จัด

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมินความพึงพอใจ

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ☐ ต่ำกว่า 12 ปี ☐ 12-14 ปี ☐ 15-39 ปี ☐ 40-59 ปี ☐ 60 ปีขึ้นไป

วุฒิการศึกษา..... อาชีพ.....

คำชี้แจง 1. แบบประเมินความพึงพอใจ มี 4 ตอน

2. โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างระดับความพึงพอใจตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านที่ 1 ด้านสภาพแวดล้อม							
1	ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม						
2	กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
3	การสร้างบรรยากาศเพื่อเกิดการเรียนรู้						
ด้านที่ 2 ปัจจัยป้อนหรือปัจจัยเบื้องต้น							
4	วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้						
5	วิทยากรมีเทคนิคการถ่ายทอดใช้สื่อที่เหมาะสม						
6	วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้						
7	วัสดุอุปกรณ์สอดคล้องกับหลักสูตร						
8	ระยะเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม						
9	สื่อที่ใช้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม						
ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการ							
10	การเตรียมความพร้อมก่อนอบรม						
11	รูปแบบการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม						
12	กระบวนการมีความเหมาะสม						

ข้อ	รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
13	วิธีการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
ด้านที่ 4 ผลผลิต							
14	ผู้เรียนมีความรู้ในกิจกรรมที่จัด						
15	ผู้เรียนมีทักษะในกิจกรรมที่จัด						
16	ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน						
17	ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ได้						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....